

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

de leden van het Nationaal Beraad

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Regeldruk en ICT-beleid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door
ir. K.H.M. Wattel-Meijers

T 070 379 7120
E KMeijers@minez.nl

Datum

Betreft Verlengen instellingsbesluit Forum Standaardisatie 2018-2021

Aanleiding

Het Forum Standaardisatie is in 2006 door het kabinet ingesteld om de interoperabiliteit en het gebruik van open standaarden binnen de Nederlandse overheid te bevorderen. Het Forum kent leden uit de verschillende sectoren van de overheid, het bedrijfsleven en de wetenschap en heeft de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld in het coördineren van standaardisatieafspraken en het bevorderen van de adoptie van open standaarden.

Het Instellingsbesluit van Forum Standaardisatie vervalt per 1 januari 2018. Op basis van onderliggend concept Instellingsbesluit wordt voorgesteld om Forum Standaardisatie een nieuw instellingsbesluit te verlenen tot en met 31 december 2021.

De activiteiten van het Forum Standaardisatie hebben een meerwaarde voor Nederland en dragen bij aan een effectieve, meer samenhangende ontwikkeling en vernieuwing van de dienstverlening van de overheid.

Gevraagd besluit

Het Nationaal Beraad wordt gevraagd om in te stemmen met:

1. Het voortzetten van het open standaarden beleid van de overheid en het verlengen van het instellingsbesluit van het Forum Standaardisatie voor een periode van 4 jaar;
2. Het versterken van de samenwerking met sectoren en private partijen;
3. Het in lijn met Maak Waar het rapport van de Studiegroep Informatiesamenleving en Overheid¹⁾ beleggen van de beleidsinhoudelijke aansturing van het (bureau) Forum Standaardisatie bij drie departementen: BZK, EZK en J&V, met BZK als hoofdopdrachtgever;
4. Bijgaand Instellingsbesluit Forum Standaardisatie 2018-2021.

Bovenstaande aanpassingen zijn budgetneutraal.

Het instellingsbesluit is onderaan de notitie bijgevoegd.

Ons kenmerk

DGBI-R&I / 17175436

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Toelichting

1. Verlengen instellingsbesluit Forum Standaardisatie

Het Forum heeft een adviserende taak ten aanzien van de uitvoering van beleid op het gebied van interoperabiliteit en standaardisatie. Deze taak komt tot uiting in drie pijlers:

'Pas toe of leg uit' regime

Forum Standaardisatie heeft als taak duidelijk te maken welke open standaarden²⁾ overheidsorganisaties bij voorkeur moeten gebruiken. Deze standaarden worden binnen de overheid toegepast volgens het principe 'pas toe of leg uit', zoals ook omschreven in het actieplan Nederland Open in Verbinding (2007). Forum Standaardisatie heeft hieraan de afgelopen jaren succesvol bijgedragen door het coördineren en het beheren van de 'pas toe of leg uit'-lijst met open standaarden. Het betreft open standaarden die overheden moeten gebruiken in het elektronisch verkeer met andere overheden, met burgers en met bedrijven. Komende jaren wordt nadrukkelijker ingezet op het onder de aandacht brengen en toepassen van dit principe. Overige activiteiten die de afgelopen jaren succesvol waren zullen worden voortgezet. Met name bevorderen van adoptie en gebruik van open standaarden, met aandacht voor samenhang van standaarden en generieke voorzieningen en verkenningen naar nieuwe technische en innovatieve ontwikkelingen, met een interoperabiliteitscomponent.

Adviseren wet GDI

Forum Standaardisatie heeft met de 'pas toe of leg uit' lijst een belangrijke bijdrage geleverd aan de gemeenschappelijke digitale infrastructuur. Inmiddels is een Wet Generieke Digitale Infrastructuur in ontwikkeling (concept Wet GDI) die ook een grondslag biedt voor het verplicht stellen van open standaarden middels een algemene maatregel van bestuur. Het Forum Standaardisatie heeft vanuit haar expertise een adviesrol in de voorbereiding van zo'n algemene maatregel van bestuur.

Coördineren Europese standaardisatieactiviteiten

Het Forum vertegenwoordigt Nederland in het Multi Stakeholder Platform on ICT standardisation (MSP) en coördineert de Nederlandse inbreng in Europa. Het MSP adviseert de Europese Commissie over het huidige en het toekomstige EU-beleid op het terrein van ICT-standaardisatie, wereldwijd ontwikkelde standaarden en technische specificaties en samenwerking tussen de diverse partijen die gaan over standaardisatie. Dit is belangrijk, omdat veel standaarden door internationale organisaties worden ontwikkeld, beheerd en internationaal toegepast. Het is van belang om deze Europese activiteiten de komende periode voort te zetten en daarnaast bredere internationale standaardisatieontwikkelingen die voor de Nederlandse overheidsorganisatie relevant zijn te volgen.

2. Upgrade Forum Standaardisatie

Voor de periode 2018-2022 wordt daarnaast ingezet op het versterken van de samenwerking met sectoren en private partijen. Het publiek-private karakter van het Forum heeft zijn meerwaarde bewezen en haar verbindende rol zal verder worden versterkt. Hierbij wordt gedacht aan versterking van de samenwerking met onder andere de sectoren: zorg, veiligheid, fysieke infrastructuur, onderwijs en sociale zekerheid. In deze sectoren is sprake van hoge gegevensdichtheid en veel uitwisseling en hergebruik van gegevens en informatie, waarmee een extra impuls kan worden gegeven aan interoperabiliteit.

Versterken van de samenwerking met sectoren en private partijen

Het Forum heeft de afgelopen periode een impuls gegeven aan interoperabiliteit door het stimuleren van publiek-private initiatieven en het bevorderen van open standaarden, die belangrijk zijn voor de dienstverlening van de overheid. De Veilige Email Coalitie en het Platform Internetstandaarden zijn een voorbeeld van de publiek-private samenwerking, waarin overheid, internet-organisaties en bedrijfsleven op vrijwillige basis samenwerken om de internetveiligheid te verbeteren. Voortbouwend op deze ervaringen zal het Forum in de komende periode bijdragen aan en participeren in publiek-private samenwerkingsverbanden. De expertise die Forum Standaardisatie heeft opgebouwd in het e-overheidsdomein wordt ingezet voor andere sectoren zoals bijvoorbeeld de bouw, vervoer, zorg en/of Smart Cities. De inzet is hierbij gericht op het stimuleren van samenwerking, onderlinge kruisbestuiving en afspraken tussen partijen in de keten en het versnellen van het gebruik van open standaarden voor digitale gegevensuitwisseling.

Hierbij wordt opgemerkt dat departementen verantwoordelijk blijven voor standaardisatievraagstukken binnen hun eigen sector, gericht op primaire processen als mobiliteit, zorg, onderwijs, belastingheffing, sociale zekerheid, defensie, energie en stedelijke omgeving. Forum Standaardisatie heeft een faciliterende en stimulerende rol en focust met name op generieke boven-sectorale standaarden. De samenwerking is gericht op het behalen van synergie.

Deels vernieuwen van de samenstelling van het Forum

Het versterken van de samenwerking met private partijen en sectoren kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Bijvoorbeeld door hergebruik van elkaars expertise en instrumenten (zoals de handreiking betrouwbaarheidsniveau 's), het werken onder dezelfde architectuur (NORA), het afstemmen tussen elkaars standaardisatie-organisaties, of wederzijdse deelname aan elkaars werkgroepen of gremia (*linking-pin constructie*). Deelname aan het Forum kan de samenwerking tussen partijen bevorderen en innovatie stimuleren, zonder de verantwoordelijkheden over te nemen.

Komende periode wordt met een aantal sectoren (I&W, OCW, SZW, VWS) de wijze van samenwerken en de eventuele deelname aan het Forum afgestemd. Eventueel kunnen de vertegenwoordigers van de desbetreffende sectoren worden toegevoegd aan het Forum. Dat maakt het mogelijk om het instellingsbesluit, dat eind december van dit jaar afloopt, in de huidige samenstelling nu al te verlengen.

3. Maak Waar!

In Maak Waar! wordt de gedeelde verantwoordelijkheid van de departementen EZK, BZK en J&V vanuit hun systeem-verantwoordelijkheid voor respectievelijk digitale economie, digitale overheid en digitale veiligheid genoemd. Voorgesteld wordt om deze verantwoordelijkheid ook terug te laten komen in het opdrachtgeverschap van het (Bureau) Forum Standaardisatie en de beleidsinhoudelijke aansturing te beleggen bij drie departementen: BZK, EZK en J&V.

Eventuele uitbreiding van het Forum met organisaties of bedrijfsleven afkomstig uit sectoren: sociale zekerheid, zorg, onderwijs, fysieke infrastructuur, ICT/internet sector, telecom sectoren agro/food sector zal in een later stadium plaatsvinden.

Het Forum telt op dit moment 20 leden en een voorzitter. De leden zitten op basis van hun persoonlijke deskundigheid en affiniteit met standaardisatie in het Forum Standaardisatie. Dit blijft ongewijzigd en geldt ook voor eventueel nieuw toe te treden leden. Het Forum Standaardisatie wordt uitgebreid tot maximaal 24 leden.

Besluit

van het Nationaal Beraad Digitale Overheid d.d..... , bekrachtigd door de Ministerraad op .....

Inzake de doelen, taken, werkwijze en samenstelling van het Forum standaardisatie voor de periode 2018-2021

Taken Forum Standaardisatie

1. Het Forum heeft tot taak om te adviseren over interoperabiliteit en veilige en betrouwbare elektronische uitwisseling en (her)gebruik van gegevens tussen overheidsorganisaties en bedrijven, tussen overheidsorganisaties en burgers en tussen overheidsorganisaties onderling, door:
  - a) het doen van voorstellen aan het [Nationaal Beraad Digitale Overheid of haar opvolger] voor het opnemen van standaarden op de lijst met open standaarden waarvoor een 'pas toe of leg uit' regime geldt en voor het opnemen van open standaarden op de lijst met aanbevolen open standaarden, evenals het onderhouden van de procedures voor toetsing van standaarden en het beheer van de genoemde lijsten;
  - b) het bevorderen van adoptie en implementatie van open standaarden met een publiek belang door het geven van voorlichting en het organiseren van netwerkbijeenkomsten/rondetafelgesprekken voor overheden en bedrijven en het tot stand brengen van samenwerkingen met en tussen relevante partners van de overheid en uit het bedrijfsleven;
  - c) het inhoudelijk adviseren bij het aanwijzen van verplicht toe te passen open standaarden in de voorbereiding van een Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) in het kader van de wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI);
  - d) het adviseren over de naleving van overheidsbrede afspraken voor de toepassing van open standaarden en de adoptie daarvan, ondermeer aan de hand van een jaarlijkse monitor en desgevraagd advies bij grote ICT-investeringen van de overheid, het delen van resultaten en aanspreken van achterblijvende partijen;
  - e) het functioneel inzichtelijk maken van de samenhang tussen open standaarden, het in kaart brengen van mogelijke synergie tussen open standaarden/toepassingsgebieden, het doen van onderzoek naar ontbrekende of achterblijvende open standaarden en standaardisatie-activiteiten en een bijdrage leveren aan standaardisatie in relatie tot generieke digitale voorzieningen;
  - f) het monitoren van de ontwikkeling van standaarden met een publiek belang en het doen van voorstellen voor de ontwikkeling en adoptie van standaarden voor met name domeinoverstijgende toepassingen en het uitvoeren van verkenningen naar nieuwe ontwikkelingen en innovatie, onder meer op het terrein van informatieveiligheid (cyber security);
  - g) het leveren van inbreng en advies over Nederlandse standpunten ten aanzien van internationale ontwikkelingen op het gebied van standaardisatie bij de elektronische gegevensuitwisseling met een publiek

- belang, onder meer door deelname aan het EU Multistakeholder Platform on ICT Standardisation;
- h) het aanjagen van ontwikkelingen op het gebied van generieke standaarden, zoals de standaarden uit de Europese Priorities on Standardisation (cyber security, big en open data, internet of things, smart cities, supply chain en API's);
  - i) het participeren in publiek-private samenwerkingsverbanden en stimuleren van samenwerking in de keten door het bevorderen van generieke open standaarden voor sectoren, zoals de bouw, vervoer, zorg en/of smart cities, waar mogelijk in samenwerking met het bedrijfsleven.

Werkwijze Forum Standaardisatie

1. Het Nationaal Beraad (en haar eventuele opvolger) kan aanwijzingen geven voor agendering en de prioriteitstelling voor het Forum.
2. Het Forum kan zich laten adviseren door externe deskundigen en kan werkgroepen instellen.
3. Het Forum wordt bijgestaan door een secretariaat, het Bureau Forum Standaardisatie (onderdeel van Logius).
4. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gemandateerd opdrachtgever voor het Bureau Forum Standaardisatie. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vervult deze functie in afstemming met de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Justitie en Veiligheid.
5. In de personele bezetting van het Bureau Forum Standaardisatie wordt voorzien door de directeur van Logius.
6. Het Bureau Forum Standaardisatie bewaakt de directe relatie tussen Forumontwikkelingen en de Nederlandse Overheids Referentie Architectuur (NORA).
7. Het Forum legt jaarlijks een werkplan voor aan het Nationaal Beraad Digitale Overheid of haar opvolger ter goedkeuring en een rapportage over de uitvoering van de werkzaamheden en resultaten van het voorgaande jaar.

Samenstelling Forum Standaardisatie

1. Het Forum bestaat uit een voorzitter en 19-24 andere leden met deskundigheid en affiniteit met standaardisatie en procesvernieuwing voor een betere elektronische (overheids)dienstverlening en met een achtergrond in het bedrijfsleven, de wetenschap of de overheid (rijksoverheid, decentrale overheden, zowel vanuit beleid als uitvoering).
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Justitie en Veiligheid de samenstelling van het Forum veranderen.
3. Het Forum Standaardisatie kent de volgende leden;
  - 1) een lid afkomstig uit het bedrijfsleven (VNO-NCW / MKB-Nederland);

- 2) twee leden afkomstig van gemeentelijke overheden (Vereniging van Nederlandse Gemeenten/KING);
  - 3) een lid afkomstig van de provincies (Interprovinciaal Overleg);
  - 4) een lid afkomstig van de waterschappen;
  - 5) een lid afkomstig van een ICT-branchevereniging (Stichting Digitale Infrastructuur Nederland);
  - 6) twee leden afkomstig uit de Manifestgroep (CBS en RINIS);
  - 7) Een lid afkomstig uit de Geo-sector (Geonovum);
  - 8) een lid uit de financiële sector;
  - 9) een lid afkomstig van een organisatieadviesbureau;
  - 10) een lid afkomstig van Logius;
  - 11) een lid afkomstig van het Ministerie van Financiën;
  - 12) twee leden vanuit van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
  - 13) een lid vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat;
  - 14) twee leden afkomstig uit onderwijs & wetenschap (SURFNet, Universiteit);
  - 15) een lid afkomstig van het Ministerie van Justitie en Veiligheid;
  - 16) een lid afkomstig van Betaalvereniging Nederland.
4. De voorzitter en de leden van het Forum worden door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in overeenstemming met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Justitie en Veiligheid benoemd.

Toelichting

Digitale ontwikkelingen gaan snel en het belang van interoperabiliteit is groot. In een netwerkeconomie werken organisaties intensief samen en vindt veel digitale informatie-uitwisseling plaats. Standaarden zijn noodzakelijk voor het effectief uitwisselen van data, voor de benodigde veiligheid en voor de kwaliteit van de ICT-infrastructuur en een schaa sprong in gebruik. Ze vormen randvoorwaarden voor betere dienstverlening, meer economische groei, een open, transparante overheid en een vitale digitale infrastructuur. Om vanuit standaardisatie in de hoogste versnelling bij te dragen aan verdergaande digitalisering zullen overheden, bedrijfsleven en wetenschap de komende jaren nog intensiever gaan samenwerken. Bovendien staat innovatie centraal door meer in te zetten op publiek-private samenwerkingsverbanden en zorgt het toepassen van open standaarden voor minder afhankelijkheid van ICT-leveranciers.

Forum Standaardisatie vervult al meer dan 10 jaar een centrale rol in de selectie en de toepassing van open standaarden voor de hele overheid. Forum Standaardisatie adviseert sinds 2014 aan het Nationaal Beraad Digitale Overheid, het hoogambtelijk en overheidsbrede gremium onder voorzitterschap van de Digicommissaris. Het Nationaal Beraad heeft overheidsbreed een besluitvormende rol om te bepalen welke standaarden overheidsbreed worden gebruikt en de achterban te binden aan afgesproken standaarden. De verankering van het open standaardenbeleid in de aanpak van de generieke digitale infrastructuur bevestigt

dat de naleving van het open standaardenbeleid een verantwoordelijkheid is van alle overheidsorganisaties, zowel op bestuurlijk niveau als in de uitvoering (inkoop én ICT), als ook het bedrijfsleven als aanbieder en afnemer van digitale diensten.

Door het Nationaal Beraad (of haar opvolger) kunnen prioriteiten worden gesteld voor het uitvoeren van standaardisatievraagstukken voor zover het standaarden met een publiek belang betreft.

Taken Forum Standaardisatie 2018-2021

- Het toepassen van open standaarden is de norm voor overheden voor het elektronisch uitwisselen en (her)gebruiken van gegevens (interoperabiliteit) en voor een minder grote afhankelijkheid van leveranciers. Forum Standaardisatie heeft als taak duidelijk te maken welke open standaarden door overheidsorganisaties bij voorkeur gebruikt dienen te worden. Hiervoor werkt de overheid volgens het principe 'pas toe of leg uit', zoals ook omschreven in het actieplan Nederland Open in Verbinding (2007). Forum Standaardisatie heeft hiermee een belangrijke bijdrage geleverd aan de gemeenschappelijke digitale infrastructuur (GDI). Komende jaren wordt nadrukkelijker ingezet op onder de aandacht brengen en breder toepassen van dit principe.
- In het wetsvoorstel voor de Wet generieke digitale infrastructuur (GDI) is de generieke digitale infrastructuur vastgelegd die essentieel is voor de digitale dienstverlening van de overheid. Dit wetsvoorstel biedt een grondslag voor het verplicht stellen van standaarden die overheden moeten gebruiken in het elektronisch verkeer met andere overheden, met burgers en met bedrijven. Forum Standaardisatie adviseert de minister van BZK bij een voorgenomen aanwijzing van een verplicht toe te passen open standaard bij algemene maatregel van bestuur. Inwerkingtreding van het wetsvoorstel is voorzien voor 1 januari 2019.
- Op Europees niveau wordt, als onderdeel van de digitale interne markt strategie, ingezet op het versnellen van het totstandkomingsproces van cruciale standaarden voor onder meer cloud computing, cyber security en data. Forum Standaardisatie vertegenwoordigt Nederland in het Multistakeholder Platform on ICT Standardisation (MSP). Het MSP adviseert de Europese Commissie over huidig en toekomstig EU-beleid op het terrein van ICT-standaardisatie, wereldwijd ontwikkelde standaarden en technische specificaties en samenwerking tussen de diverse partijen die gaan over standaardisatie.
- Het publiek-private karakter van het Forum heeft haar meerwaarde bewezen en wordt verder versterkt. Binnen het Forum Standaardisatie wordt ingezet op standaardisatie als enabler voor digitalisering van de e-overheid en meer publiek-private samenwerking in de keten. In sectoren waar sprake is van hoge gegevensdichtheid en veel uitwisseling en

hergebruik van informatie kan een extra impuls worden gegeven aan interoperabiliteit. Bijvoorbeeld door middel van rondetafelgesprekken en sectoroverstijgende samenwerkingsverbanden, zoals de Veilige Email Coalitie, Platform Internetstandaarden en de BIM-standaarden voor de bouw.

Het Forum Standaardisatie heeft inmiddels een gezaghebbende status opgebouwd, als onafhankelijk publiek-privaat gremium op het gebied van interoperabiliteit en standaarden. Kenmerkend en uniek voor het Forum is de deskundigheid, de onafhankelijke positie, de open transparante werkwijze en de brede scope door de brede deelname vanuit de overheid, het bedrijfsleven en de onderzoekswereld. In het Forum nemen ook uitvoeringsorganisaties en medeoverheden deel. Dit maakt het mogelijk om standaardisatie vanuit verschillende invalshoeken aan te jagen, met aandacht voor zowel het beleidsperspectief, als de uitvoering als brede toepassing.

Forum Standaardisatie werkt nauw samen met het bedrijfsleven om zoveel mogelijk aan te sluiten op standaarden die in het bedrijfsleven gangbaar zijn. Bij advisering wordt zo veel mogelijk informatie betrokken over de publiek/private meerwaarde van standaarden en de economische impact (kosten en baten). Wetenschap voegt daar een onafhankelijke invalshoek aan toe.

Het publiek-private karakter van het Forum wordt gecontinueerd en de samenwerking met de sectoren sociale zekerheid, zorg, onderwijs, fysieke infrastructuur en veiligheid en justitie wordt versterkt. Ook gemeenten, provincies en uitvoeringorganisaties spelen een belangrijke rol in het standaardisatieproces en de dienstverlening van de overheid. Elke organisatie blijft zelf verantwoordelijk voor eigen handelen. Het Forum wordt hierbij ondersteund door een Bureau dat is ondergebracht bij Logius.

Deelnemers van het Forum worden op persoonlijke titel aangesteld op basis van persoonlijke affiniteit met standaardisatie, procesvernieuwing en/of digitale dienstverlening en een brede blik of breed netwerk. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan in overeenstemming met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Justitie en Veiligheid de samenstelling van het Forum wijzigen.